

L'avaluació i l'acreditació en les Ciències de l'Educació

12 de noviembre de 2009

Dra. Núria Arís

Dra. Carme Balaguer

Universitat Internacional de Catalunya

La història de la Teoria de l'Educació s'ha desenvolupat d'una manera convulsa al llarg de la història, degut a la incertesa sobre les fonts on calia nodrir-se. Des del temps dels clàssics, Plató i Aristòtil i de la Teoria de les Facultats, es va prendre la filosofia com a bressol epistemològic de l'Educació. Aquesta consideració que va allargar-se durant molts segles, tenia com a premissa la transmissió de diferents sabers transcendents als quals se'ls havia atorgat la condició d'universals. Eren sabers relatius a l'home, a la vida, la influència de la natura i de les divinitats, la funció de l'ànima, etc. En definitiva eren ensenyaments intel·lectualment profunds, als quals hi accedia una minoria de la població.

No va ser fins a finals del segle XVIII i començaments del XIX quan Herbart (1776-1841), va introduir mètodes psicològics a l'estudi de l'Educació, encara entesa com a aplicació pràctica de la filosofia. També durant aquest període es van vertebrant diferents branques de la Psicologia científica que progressivament es van diferenciant de la filosofia i que van exercir una influència premonitòria dins el camp de l'Educació. Autors com Catell (1860-1944) que incorpora els tests psicològics dins l'àmbit de la Psicologia experimental, William James (1842-1924) que desenvolupa els principis de la Psicologia funcional als Estats Units i Stanley (1844-1924), també als Estats Units que dona els primers passos pel que fa a la Psicologia del nen, van anar delimitant la multidimensionalitat del fet educatiu, encara que en aquells moments es veia des d'una perspectiva experimental.

La percepció de la unicitat dels fets educatius, es feia evident poc a poc i a la primera meitat del segle XX, aquestes branques d'estudi es van anar consolidant, fins que la nova teoria de l'educació va evolucionant com una teoria psicològica de base científica i per tant susceptible de ser experimentada en diferents realitats. Constatant la dificultat o impossibilitat de generalitzar els aspectes educatius a diferents poblacions, van anar sorgint nous avenços que aprofundien en la necessitat de tractament individual i contextualitzat dels processos educatius.

Aquestes propostes d'estudi "in situ" dels processos d'aprenentatge van determinar el nou enfocament epistemològic: la Psicologia de la Instrucció (preconitzada per Judd i per Dewey) que

L'avaluació i l'acreditació en les Ciències de l'Educació

12 de noviembre de 2009

diferenciarem de la Psicologia de l'Educació precisament pel seu caràcter contextualitzat i adaptatiu a cada realitat. Aquests canvis també s'han fet palesos d'una manera molt intensa a Catalunya. La investigació educativa que s'ha generat des d'aquesta realitat es caracteritza per uns trets que li donen sentit i que la fan especialment significativa en l'àmbit català. La recerca de la millora de la qualitat de l'aprenentatge es troba d'avantguarda, però, en aquest cas, està referida al context immediat d'una realitat concreta i autonòmica amb matisos propis i particular idiosincràsia que condicionen, en molts nivells, les possibilitats i l'abast de la projecció dels investigadors que n'estan fent recerca.

Això té una significació destacada en els professionals de la docència escolar, els professors de les escoles de Magisteri i de les Facultats de Ciències d'Educació. Per aquest motiu pensem es fa necessari, tant un treball teoritzador de reflexió com la formulació d'alternatives que es diferenciïn de les opcions d'acreditació més estandarditzades.

En aquesta direcció voldríem fer algunes consideracions:

- *Primera consideració:* La mera aplicació sistemàtica i per inèrcia de paràmetres i indicadors d'altres àmbits de les ciències social poden comportar una valoració inadequada o parcial dels mèrits aportats pels investigadors/es educatius.
- *Segona consideració:* Caldria generar accions proactives per canviar alguns aspectes i/o criteris del sistema actual d'avaluació. Cal cercar els necessaris ajustaments per aquest esdevingui cada vegada més precís i representatiu envers l'àmbit educatiu.
- *Tercera consideració:* Caldria que en els processos d'avaluació on es consideren els mèrits de les ciències de l'educació es considerés necessàriament amb la aportació del seus propis especialistes.

Per acabar voldrien dir que estem convençudes que aquest camí és el repte de futur que ens ha marcat l'evolució històrica, i que cal treballar en aquesta direcció per cercar més i millor qualitat, eficàcia i eficiència de l'avaluació i de l'acreditació.